

EKONOMİ POLİTİK

Erinç Yeldan, 20 Şubat 2019

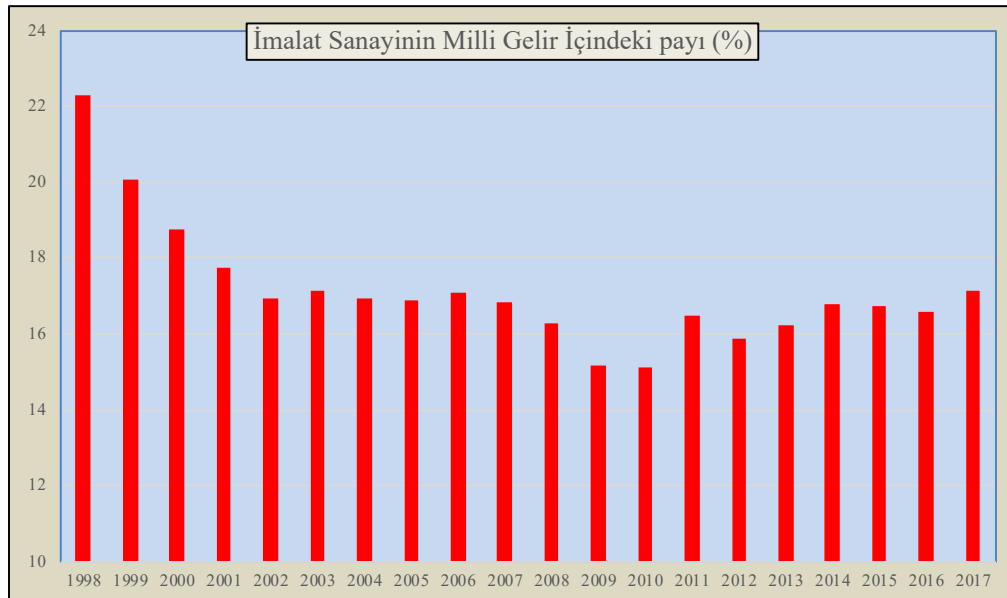
Ulusal Ekonominin Temel Ekonomik Göstergeleri

Piyasa yorumcuları “fundamentaller” diye adlandırmakta... Biz doğrudan doğruya adını koyacağız: *ulusal ekonominin temel göstergeleri* nasıl şekillenmekte?

Geçen hafta içerisinde bu doğrultuda üç önemli veriyi tartıştık. Türkiye ekonomisinin içinde bulunduğu kriz ortamının en güncel göstergelerini oluşturan bu verileri sırasıyla, kısaca, değerli okuyucularıyla paylaşmak arzusundayım.

(1) Sanayi üretimi (takvim etkisinden arındırıldığında) 2018’in son çeyreğinde yüzde 5.2; yıllık bazda ise yüzde 9.8 gerileme gösterdi. Sanayi sektörünün alt dallarına baktığımızda, dayanıklı tüketim malları sektöründeki gerilemenin sadece yüzde 0.1 olmasına karşılık; ara malı sanayinde yüzde 8.0; yatırım malları sanayi alt sektörlerinde ise yüzde 5.1’lik bir daralma gözlüyoruz. Dolayısıyla, sanayinin temel yatırım faaliyetlerini oluşturan aramalı ve yatırım malları alt sektörlerindeki gerileme, ekonominin potansiyel büyüme sınırlarında top yekün, ciddi kayıplar oluştuğunu vurgulamakta.

Sanayideki gerileme aslında son bir iki yılın sorunu değil, 1980’lerden bu yana uygulanmakta olan kuralsızlaştırılmış piyasanın güdümündeki neoliberal politikaların doğrudan bir sonucu. Bu yorumu aşağıda TÜİK verilerinden derlediğimiz şekilden gözlemekteyiz. Şekil uzun dönemde sanayinin milli gelir içindeki payının nasıl da gerile(til)miş olduğunu net bir biçimde dile getiriyor.

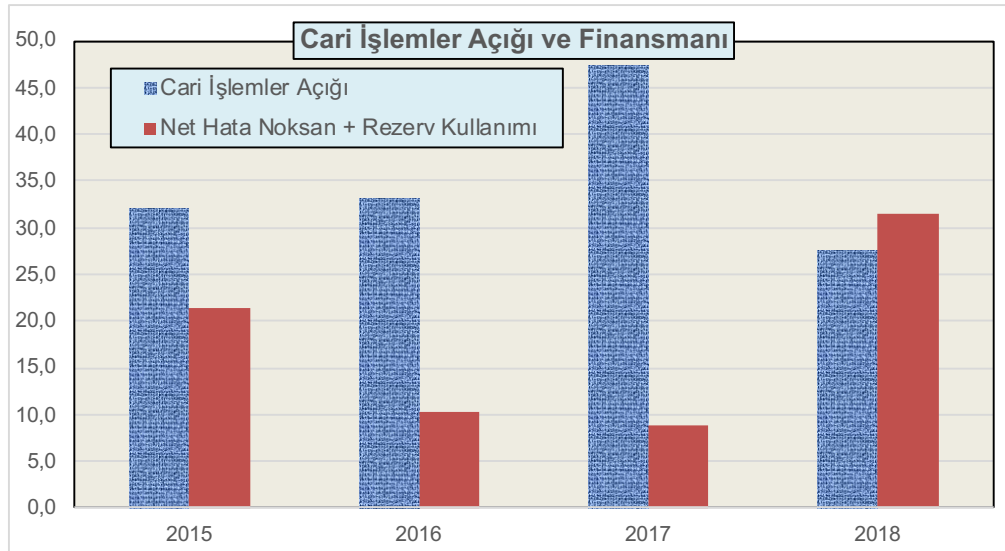

Kaynak: TÜİK, Ulusal Hesaplar

(2) İşsizlik Türkiye'nin en ciddi sorunu olarak ciddiyetini koruyor. TÜİK tahminlerine göre Türkiye genelinde 15 ve daha yukarı yaştakilerde işsiz sayısı 2018 yılı Kasım döneminde geçen yılın aynı dönemine göre 706 bin kişi artarak 3 milyon 981 bin kişi oldu. İşsizlik oranı 2 puanlık artış ile %12,3 seviyesinde gerçekleşti. DİSK Araştırma Merkezi, Ağustos ayından bu yana istihdamdaki kayıpların 1 milyon kişiye ulaştığını paylaşmaktaydı.

(3) Ekonominin dış dengesi bozulmasını sürdürürken, finansman kalitesi de giderek daha sağlıksız bir yapıya bürünmekte. Cari işlemler açığı 2018 yılı toplamında 27.6 milyar dolar olarak gerçekleşti. Söz konusu açığı finanse edebilmek için 21.2'si kaynağı belirsiz kayıt dışı sermaye girişlerinden, 10.4 milyar doları ise rezervlerden olmak üzere toplam 31.5 milyar dolar kullanıldı. Aradaki 4 milyar dolara ulaşan fazla ise yurtdışı sermaye çıkışını karşılamış oldu.

Aşağıdaki şekilden de görüleceği üzere cari işlemler açığı 2015'ten bu yana giderek artan biçimde kayıtsız sermaye girişlerinden (net hata ve noksan) ve uluslararası rezervlerden karşılanmaktaydı. 2018 bu sağlıksız politika tercihinin dibe vurduğu yıl oldu.

Kaynak: TC Merkez Bankası.

Son söz olarak vurgulayalım: Türkiye ekonomisinde derinleşmekte olan *dengesizlenme* süreci hayali düşmanların değil, Türkiye'de neredeyse otuz yıldır sürdürülen neoliberal politika demetinin eseridir. Bu politikaların günümüzdeki sorumluluğu ise bunların mevcut yürütücüsü konumunda olan AKP ekonomi idaresindedir.